

Organisatieonderdeel Staf Korpsleiding
Afdeling Bestuursondersteuning
Team Bestuurszaken

Behandeld door

Functie adviseur

Bezoekadres Nieuwe Uitleg 1
2514 BP Den Haag

Telefoon

E-mail

Retouradres: Postbus 17107, 2502 CC Den Haag)

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Datum 9 juni 2015

Bijlage(n) 0

Pagina 1/3

Ministerie van Veiligheid en Justitie
De heer drs. H.W.M. Schoof
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Onderwerp Feitenonderzoek proefessor Maat I

Geachte heer Schoof,

CONCEPTVERSIE

De politie heeft een intern onderzoek gedaan naar de feitelijke gang van zaken rondom een lezing van professor Maat op donderdag 9 april over het identificatieproces MH17. Met deze brief wil ik u informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.

Geconstateerde feiten

Dhr. Maat is verbonden aan het Leids Universitair Medisch Centrum als emeritus hoogleraar en houdt zich bezig met wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op het gebied van fysische antropologie. Vanwege zijn expertise adviseert professor Maat bij complexe identificatieonderzoeken. Ook in het identificatieproces van de slachtoffers van de ramp met MH17 onder coördinatie van het Landelijke Team Forensische Opsporing heeft professor Maat geadviseerd.

Uitnodiging en voorbereiding lezing(en)

De Maastrichtse Studie Vereniging Santé (MSV Santé) van de Universiteit Maastricht heeft professor Maat gevraagd om 9 april aan studenten gezondheidswetenschappen een lezing te geven over het identificatieproces MH17. Professor Maat heeft vanuit het oogpunt om kennis en kunde uit zijn praktijkervaring te delen met studenten, ingestemd met dit verzoek. Op 10 maart en 13 maart 2015, voorafgaande aan de onderzochte casus, heeft hij dezelfde lezing gegeven aan andere studenten.

MSV Santé heeft haar leden uitgenodigd middels haar Facebook-pagina. In een herhaalde oproep is daarbij de tekst gebruikt: *"deze lezing is ook voor studenten van andere studies; aarzel niet om vrienden uit te nodigen die dit ook interessant vinden"*. Professor Maat is door MSV Santé duidelijk gemaakt wat de doelgroep was, te weten studenten gezondheidswetenschappen. Dat ook studenten van andere studies zich konden aanmelden is niet besproken en was niet bekend bij professor Maat.

RTL 4 heeft zich middels mail aangemeld. Men gebruikte daarbij de tekst: *"Ik wil mij graag samen met een studiegenoot Frank Jansen aanmelden voor de lezing. Kun je mij laten weten of er nog plek is? Groet Bart van den Berg"*. Er werd gebruik gemaakt van een gmail.com-account. De toegangscontrole op de betreffende avond heeft zich beperkt tot 150 aanwezigen. MSV Santé heeft verklaard dat het te druk was om iedereen te controleren.

RTL 4 is daadwerkelijk bij de presentatie geweest en heeft heimelijk geluidsopnames gemaakt. Deze informatie is gebruikt in een uitzending.

Inhoud van de lezing

Professor Maat heeft tijdens zijn lezing foto's van lichaamsdelen van slachtoffers van de ramp met de MH17 getoond. Deze foto's zijn afkomstig van SD-kaartjes die ten behoeve van lessons learned en educatie op verzoek van het hoofd van het Landelijke Team Forensische Opsporing (LTFO) zijn samengesteld.

Professor Maat heeft, desgevraagd, zijn zienswijze gegeven over de oorzaak en gevolgen van de ramp. Deze aspecten maakten geen deel uit van zijn basispresentatie. In zijn latere verklaring geeft hij aan dat hij de vragen geprobeerd heeft te beantwoorden vanuit zijn vakgebied (het effect op een lichaam).

Afspraken en toestemming

De basis voor de samenwerking met professor Maat is terug te vinden in een brief van de toenmalige korpsleiding KLPD aan de Universiteit Maastricht waarin verzocht om de medewerking van professor Maat. Het LTFO heeft verder geen officieel document waarin de relatie met professor Maat is vastgelegd en waarin afspraken over geheimhouding zijn gemaakt. Dit geldt dus ook ten aanzien van de samenwerking bij het identificatieproces MH17 en geldt evenmin voor professor De Boer.

Professor Maat heeft geen expliciete toestemming gevraagd of gekregen voor het houden van zijn lezingen. Zijn vakgenoot professor de Boer heeft wel toestemming gevraagd aan het hoofd LTFO voor een presentatie aan ongeveer 30 leden van de Nederlandse Vereniging van Fysische Antropologie.

Binnen het LTFO zijn afspraken over het delen van kennis en kunde over het identificatieproces ten behoeve van educatie in de praktijk gegroeid en niet geformaliseerd in vastgestelde protocollen. Ook over het gebruik van de foto's die op verzoek van het hoofd LTFO zijn gemaakt, zijn geen nadere afspraken gemaakt.

Van rampen waarbij het LTFO betrokken is geweest is in vele presentaties over de hele wereld materiaal getoond over het werkproces. Vanaf november 2014 zijn er ook meerdere presentaties gegeven over het identificatieproces MH-17. Zo zijn er vanuit het LTFO presentaties gegeven tijdens een conferentie bij Interpol en bij de veiligheidsregio Twente. Voorts hebben de fysisch antropologen Maat en de Boer om educatieve redenen lezingen gehouden en heeft een tandarts een presentatie gegeven voor vakgenoten.

De presentaties stralen respect uit en worden gegeven vanuit een vakmatige invalshoek. Dat maakt dat de presentaties van de verschillende vakgebieden duidelijk verschillen:

- De tandartsen gaan vooral in op het gebit, professor Maat (patholoog-anatoom) gaat vooral in op hoe DNA afgenomen kan worden en welk materiaal daarbij nodig is en de politie gaat vooral in op de opbouw van het proces, waarheidsvinding en veiligheidsaspecten;
- Wat alle bedoelde presentaties gemeen hebben is dat er (zeer confronterende) foto's getoond worden van de slachtoffers. Vanuit respect wordt getracht herkenning te voorkomen. Wat voor vakgenoten belangrijk materiaal is om van te leren en het vak te ontwikkelen, kan voor buitenstaanders en nabestaanden zeer confronterend zijn.

Omdat professor Maat kennis droeg van de toestemming aan professor de Boer en omdat hij vernomen had dat er vanuit het LTFO ook presentaties zijn gegeven, heeft

hij gezien de handelswijze in het verleden aangenomen dat hij ook presentaties kon geven in het kader van educatie en voor vakgenoten.

Constateringen

Met de leiding van de Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden MH17 en de leiding van de Landelijke Eenheid constateer ik:

- dat de heer Maat geen toestemming heeft gevraagd voor de lezingen op 10 maart, 13 maart en 9 april 2015;
- dat de heer Maat kennis had van de doelgroep van de lezing op 9 april (studenten gezondheidswetenschappen) en dus niet vakgenoten forensische antropologie;
- dat in het college zaken besproken zijn die buiten het vakgebied van forensische antropologie vallen;
- dat tijdens het college zijn foto's gebruikt die herleidbaar zijn naar slachtoffers;
- dat het ontbreekt aan duidelijke kaders, afspraken en criteria met betrekking tot het geven van lezingen en het vrijgeven en gebruik van (beeld)materiaal afkomstig uit de werkprocessen van het LTFO;
- dat het in de jarenlange gegroeide werkprocessen en gewoonten van het LTFO gebruikelijk is om aan vakgenoten lezingen te geven.

Opvolging

Ik acht het van belang dat de wijze van samenwerking met derden ten behoeve van het LTFO en het gebruiken van (beeld)materiaal ten behoeve van lezingen en educatie formeel wordt vastgelegd. Voor een ieder moet helder zijn wat wel en niet is toegestaan. Daarnaast dient een expliciete afweging gemaakt te worden tussen het belang van slachtoffers en nabestaanden enerzijds en het belang van educatie en doorontwikkeling van deze voor het werk van de politie belangrijke vakgebieden anderzijds.

Daarbij dient ook de vraag aan de orde te zijn in welke gevallen toestemming van nabestaanden verkregen dient te zijn alvorens bepaald materiaal gebruikt kan worden.

Ik heb de leiding van het LTFO dan ook de opdracht gegeven om dit op korte termijn uit te werken, in samenwerking met de meest betrokken vakgebieden uit de medische wereld en het Openbaar Ministerie.

mr G. L. Bouman
korpchef